

מעיינין הפרשה

פרשת אחרי מות- קדושים | תש"פ

תוכן עניינים

דברי תורה	לפרשת
השבוע- 1	
פרקי אבות- 2	
"ואהבת לרעך כמוך"- 2	
לחידודי- 4	

"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל חֻקֵּי" (ויקרא י"ט לז)

לפנינו מעשה שהיה, על עמידה בניסיון בדורנו, שהביאה לתשועה והצלחה גדולה: הרב יחיאל בר לב מפתח תקוה נסע בבחירתו לאמריקה. כדי להבטיח את עתידו הרוחני, קיבל על עצמו בהגיעו לשם שתי קבלות: האחת – שלעולם לא יסיר את הכיפה מראשו, והשניה – להקפיד על תפילה במניין שלוש פעמים ביום. זמן קצר אחר הגיעו, הוצעה לו משרת הוראה בשיקאגו. הוא קיבל על עצמו את המשימה, וקצר הצלחות יפות. בכל זאת עדיין העיבה דאגה אחת על מצב רוחו – הוא טרם הצליח לקבל 'גרין קארד', כלומר: אישור שהיה חוקי בארצות הברית למשך תקופה ארוכה.

רב בית הכנסת שבו התפלל, יעץ לו לפנות לחברת יא"ס, המתמחה בעזרה למהגרים. הוא יצר קשר עם אחד מעורכי הדין של החברה, וכעבור כמה חודשים הודיע לו הלה כי הצליח לקבוע עבורו פגישה עם סוכן פדראלי. "בפגישה הזו יחרץ גזר דינו של הגרין קארד שלך!" צרף אזהרה – "הקפד לבוא בזמן ולהיות לבוש באופן מכובד!" הפגישה לא היתה אמורה להתארך מידי, ומאחר שהיא נקבעה לשעה ארבע, וזמנה של תפילת מנחה בתקופה זו היה בשעה חמש אחר הצהריים, החליט הרב בר לב להתפלל מיד לאחריה. בדיוק בשעה ארבע הוא ניצב בחדר הקבלה של אותו פקיד יחד עם עורך הדין שלו. המזכירה הודיעה כי ישנו איחור קל, משום שהפגישה הקודמת שאליה יצא הסוכן התאחרה מעט, ושניהם ישבו והמתינו בסבלנות. בשעה ארבע וחצי התרומם הרב יחיאל ממקומו והתכוון לצאת. "לאן אתה יוצא?" – עורך הדין נעמד לפניו. "להתפלל תפילת מנחה".

"אתה נורמלי?" – פניו של עורך הדין סמקו בבת אחת, ושני ורידים התנפחו במצחו, "בכל רגע אמור הסוכן הפדראלי לחזור. הוא ייפגע מאוד מכך שלא המתנת לו, והסיכוי שתקבל את הגרין קארד שלך שואף לאפס". "הגרין קארד חשוב לי מאוד" – השיב הבחור – "אבל תפילת מנחה חשובה לי יותר".

"מנחה תוכל להתפלל מחר ובשבוע הבא, אבל לגרין קארד לא תהיה לך הזדמנות אחרת!" ניסה עורך הדין לנפק את השיקולים ההגיוניים ביותר שהצליח לדלות אל מול התופעה המוזרה שעדיין לא נתקל בה, אבל כשהבחין בחישותו של הלכות שלו, הפטיר: "טוב, לך להתפלל. אתה באמת זקוק לעזרה של האלוקים כרגע..." וברצון לרכך מעט את האווירה הוסיף: "אל תשכח להתפלל גם עלי!" הרב בר לב יצא להתפלל, וכשחזר מצא את המשרד נעול. הפגישה הוחמזה.

אכזבה קלה התגנבה לליבו, אחרי הכל הוא הפסיד מקיום המצווה שלו. האומנם לא היתה אפשרות למצוא פינה במשרד ולעמוד בתפילה ביחידות?!... עם זאת לא יכול היה להתעלם מתחושת הסיפוק – הוא עמד בקבלה שלו! אל עורך הדין שלו הוא לא העז להתקשר...

היה זה דווקא עורך הדין שיצר איתו קשר למחרת בבוקר. קולו היה נרגש וחגיגי: "לא תאמין למה שקרה אתמול! כמה דקות אחרי שעזבת את המקום הגיע הסוכן הפדראלי. הוא מיד שאל היכן אתה נמצא. בלית ברירה סיפרתי לו שיצאת להתפלל בבית הכנסת. הוספתי שניסיתי להסביר לך את המשמעות של ביטול הפגישה, אבל אתה התעקשת".

היה רגע ארוך של שתיקה, ואז אמר הסוכן: "אוקי. תזמין את היהודי הזה שוב, וכמה שיותר מהר. אנחנו זקוקים בארצות הברית למורים מן הסוג הזה! אם הוא כל כך נאמן לאמונתו, אין לי ספק שהוא יהיה נאמן לעבודתו!"

עורך הדין היה אחוז התפעלות מן הנס שהיה עד לו, אך הרב יחיאל לא היה מופתע יותר מידי. "מעולם לא ראיתי שאדם השקיע בקדוש ברוך הוא והפסיד!" – אמר לו – "אני רק אחד מתוך רבים שמסרו נפשם על מצווה, וזכו לראות במו עיניהם את הרווח שיצא להם ממנה".

במהלך החיים מנסה הקב"ה כל אחד מאתנו בכל מיני ניסיונות, אך המבחן הגדול מכולם הוא – מהו המשקל והעדיפות שאנו נותנים למצוות מול האינטרסים הפרטיים שלנו. הקפדה על שיעור תורה או תפילה במניין, ברכת המזון בכוונה, דקדוק בכשרות מהודרת או צניעות ללא פשרות הם אלו שבסופו של דבר יוציאו אותנו מהמצרים הפרטי שלנו, ויזכו אותנו לחיי עולם הבא. (מתוך 'ומתוק האור' יציאת מצרים)

פרקי אבות

פרק ג- משנה א': "ולפני מי אתה עתיד לתן דין והשבון"

לכאורה דין וחשבון הם אותו דבר. אולם רבותינו מצאו חלוק בין הדברים, וכמו שאר הגאון מוילנה זצ"ל, שבתחלה עושים עם האדם 'דין' על עצם העברה שעשה, ולא קים "סור מרע". ולאחר מכן עושים עמו 'השבון' על כך שבאותו זמן שעשה את הרע, לכל לעשות דבר טוב.

למשל: אדם שדבר לשון הרע על חברו במשך חמש דקות, עתיד לתן את הדין על הלשון הרע שדבר, ובנוסף לכך יעשו עמו חשבון כמה תורה יכל ללמד באותו זמן שדבר לשון הרע. נמצא שהאדם נתבע גם על ה"סור מרע", וגם על ה"עשה טוב" ש"יכל לקים באותו זמן שעשה את הרע.

וכמו כן, אפיקורס שחבר ספר מינות, ומלגלג על דברי חכמים לצוד נפשות נערים המנערים מן התורה ומן המצוות, ורבים המית במותו יותר מאשר המית בחייו, אָזִי בשעת מיתתו, יעמידו אותו לדין כדי להענישו בגיהנם כראוי לו. אך בנוסף לכך יעשו עמו חשבון כמה אנשים חטאו ונקשלו בגללו, וגם עליהם יענישוהו. (ענף עץ אבות).

מספרים על הגאון מוילנא, שניצא פעם מתפלת שחרית ביום שבת עם תלמידיו. פגש ברחוב בכמה צעירים שישבים על הספסל ומפצחים גרעינים, וסגריה דולקת בידם. פשהבחיך בהם הרב, צעק וקרא לעברים: "בטול תורה... בטול תורה..."

השתאו התלמידים ולא הבינו פשר פנת והתנהגות רבם. פנו אליו והקשו: רבנו, והרי מחללי שבת בפרהסיא הם, ודינם כמומר לכל התורה, ומדוע רבנו זעק וטען כנגדם רק על עוון בטול תורה?

ענה להם הרב: דעו לכם שבשמים ידונו אותם על כל מעשיהם ועל רשעים ועל פשעים, ובתחלה יעשו עמם דין על חלול שבת, אבל בל ידמו בנפשם שיתחמקו מענש בטול תורה, שהרי יערכו אתם חשבון מפרט גם על כך, ולא יפסחו מלהענישם על כך שיכלו באותה שעה ללמוד תורה, ובטלו עצמם ממנה. (אבות ישראל)

ואהבת לרעך כמוך!

חנות המכולת הקטנה בשכונת שערי חסד, היתה חנות מכולת קטנה, אמיתית, כמו של פעם. חדר קטן המכיל מוצרי בסיס, חלב טרי המגיע מדי בוקר, כמה לחמים ולחמניות חמות, ותו לא. בעל המכולת ורעייתו, למרות שכבר היו באים בימים, שימשו כמנהל וחנווני, מנהל החשבונות ומסדר המדפים, בעת ובעונה אחת... ביום מן הימים, הגיע זמנו של בעל המכולת להיקרא לשיבה של מעלה, והוא הותיר את רעייתו הקשישה לבדה בניהול המכולת, כשהיא מודאגת בעיקר בשאלה אחת: מי יעזור לה לשאת את ארגזי החלב הכבדים ממקום הנחתם על המדרכה אל תוך החנות. להפתעתה, הבעיה נפתרה עוד טרם נוצרה, והיא הבחינה כי החלב מונח מדי בוקר בפתח החנות, ובליבה החמיאה למחלק החלב על ההתחשבות וההבנה...

בסוף החודש, כשהגיע מחלק החלב לגבות את שכרו, הודתה לו בחום על ההתחשבות והמאמץ. אלא שמחלק החלב משך בכתפיו, ולא הבין על מה מדובר. 'סליחה' - אמר במבוכת מה, 'אך אני מניח את החלב באותו מקום, כבר 82 שנים. המשכתי להניח את החלב במיקומו המרוחק על המדרכה גם בחודש האחרון, כך שהתודה - אינה שלי! התפלאה האלמנה מאוד, ולמחרת היום השכימה קום, ונעמדה בחמש בבוקר בפינה מרוחקת מהחנות, לראות מיהו הזר המשכים קום, ובא לגרום את ארגזי החלב מפינת המדרכה אל פתח החנות. עמדה מרוחקת והשקיפה, ולפתע הבחינה ביהודי מבוגר ושפוף קמעא המתקרב למקום בצעדים נמרצים, מביט כה וכה לוודא שאיש אינו רואהו, ומתחיל לשאת את ארגזי החלב מהמדרכה אל דלת החנות... כשסיים את מלאכתו, התקרבה אליו, ובפה פעור מתדהמה גילתה כי מדובר בלא אחר מגדול הדור והדרו: הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל!

היא נפעמה ונדחמה, ובקושי הצליחה להוציא הגה. 'כבוד הרב! תודה! אבל למה? למה הרב כה מטריח עצמו מדי בוקר לשאת את ארגזי החלב הכבדים?!' חייך רבי שלמה זלמן כמי שניתפס בקלקלתו, והשיב כמתנצל: 'מה זאת אומרת למה? הלא בעלך נפטר, ומי ישא עתה את ארגזי החלב מהמדרכה אל פתח החנות?!' - אמר, נשא רגליו ונמלט מהזירה... כי ככל שאדם גדול יותר, המבט שלו על זולתו מתרחב, הוא מסוגל להיות יותר אכפתי, יותר מודאג, יותר מודע לרגשות ולדאגות של הזולת. הבה נאמץ דרך זו, להביט במבט רחב יותר על הזולת, לחשוב מה מכאיב לו ומה מציק לו, מה מטריד את מנוחתו ומה מעיב עליו, כדי שנוכה לסייע לו בזמן אמת ולהביע בכך אהבת ישראל אמיתית!

מדי יום עם שחר, כשערפילי הטל עוד לחים מסביב וקרני שמש ראשונות עולות מהאופק, אנו ממהרים לבית הכנסת לתפילת שחרית, ופותחים בהתרגשות את הסידור, לתפילת שחרית שתפתח לנו את היום בקשר רוחני, ותעניק לנו אנרגיה וכוחות לעשייה והצלחה. לפני שאנו פותחים בתפילה, רגע לפני הפיסקה הראשונה בה ליבנו גואה בתפילה 'מה טובו אהליך יעקב', אנו אומרים משפט אחד, קצר, יעיל, מרגש ונוקב גם יחד: 'הריני מקבל על עצמי, מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך! רגע, למה דווקא זה? למה פותחים את היום והתפילה דווקא עם המצוה הזו? זכינו בתרי"ג מצוות, אולי נעשה ביניהן תורנות, ומדי יום נקבל על עצמנו את אחת מהן? אולי נקבל על עצמנו את שש המצוות התמידיות? מה ענינה המיוחד של מצוה זו, שלפיכך היא נבחרה לפתוח לנו את היום בקבלת 'ואהבת לרעך כמוך'?

התשובה היא, שבתפילת היום אנו מתייצבים בתפילה, מתחילים לבקש ולהתפלל על היום שלנו, שיהיה יום מבורך, מלא בשפע, רצוף בטוב, מואר ושמח. אך עוד לפני התפילה, עוד לפני שפותחים בה, עוד לפני שמבקשים משהו, צריך ללחוץ על הקוד הסודי, להפעיל את המפתח העוצמתי: אהבת ישראל! המחוייבות העמוקה שלנו לאהוב כל יהודי, באשר הוא יהודי. זו מצוה הטומנת בחובה כוחות ועוצמות שלא נוכל לשער, זו המצוה שפותחת את התפילה והיום כולו באופן

החיובי ביותר, הטוב ביותר, והמושפע ביותר. אהבת ישראל, היא היוצרת את המרקם שלנו כעם חזק ומאוחד, יחיד ומיוחד. עם בו כל אחד לא רואה רק את האינטרס שלו, אלא רואה באותה מידה את האינטרס של זולתו. עם בו כל פרט אינו פרט לגופו, אלא חי ונושם ודואג לרעהו.

בפרשת השבוע, מגדירה התורה את אהבת ישראל בהגדרה ברורה ותמציתית מאין כמותה. אתה יודע כמה עליך לאהוב את זולתך? הידעת מהו שיעורה של אהבת ישראל? הנה התשובה: 'כמוך' - כפי שאתה אוהב את עצמך... כמה שאתה דואג לעצמך, כמה שאתה עוסק בעצמך, כמה שאתה מנסה להיטיב עם עצמך - ככה, בדיוק ככה, תנהג כלפי חברך. אהבת ישראל איננה מושג מופשט, רחש לב טבעי ותו לא. אהבת ישראל היא מושג מעשי, שרבות מהמצוות שלנו תלויות בו ונובעות ממנו. אנו דואגים לאחינו היהודים, אנו פועלים למענם, גומלים עימם חסד, נצטער בצרתם, נשמח בשמחתם, נעשה הכל כדי להקל עליהם ונפעל למענם בכל כוחנו. כל זאת - כי אנו אוהבים אותם באמת, וכפי שלא נחסוך מאמץ ומשאבים מלהיטיב את מצבנו וחיינו - גם ננהג גם כלפי זולתנו.

לכן, גילה האר"י הקדוש ז"ל, כמה כדאי לפתוח את היום ואת התפילה בקריאה הברורה הזו, שאנו אוהבים ודואגים לכל יהודי, שאנו חלק מהמשפחה הנפלאה של עם ישראל בה כל אח אוהב ודואג לאחיו כי אם אנו מתפללים באהבת ישראל, אזי התפילה שלנו אינה אישית, אלא תפילה העולה מקרב כלל ישראל. ואינה דומה תפילה במנין של עשרה אנשים, לתפילה במנין של מיליוני יהודים, בעת ובעונה אחת. וכשיהודי אוהב את מיליוני היהודים בתבל, והוא מחובר אליהם באהבה כנה ואמיתית, הרי תפילתו כמי שנישאת מפי מיליוני היהודים שהוא אוהב כנפשו, וממילא היא מתקבלת ברחמים גדולים יותר. והרווח הנוסף מכך, הוא כביר ובלתי ניתן להערכה: הרי כשאוהבים את כולם - כולם אוהבים אותך... כפי שתפילתו של היהודי הבודד הופכת לתפילת הרבים, הרי שתפילת רבים הופכת גם לתפילה על היהודי הבודד, ואפשר רק לנסות לדמיין מה קורה בשמים כשמיליוני יהודים בעולם מתפללים על הפרנסה שלנו, על הילדים שלנו, על החיים שלנו... איזה כח, איזה עוצמה, איזה תפילה מרגשת וחזקה!

מסיבה זו, אנו פותחים את התפילה במחוייבות העמוקה שלנו לאהבת ישראל, כדי לעורר רחמי שמים לקבלת תפילתנו. ולכן, הבה נתעכב לרגע באמירת המילים הללו, הבה נעצור לשבריר שניה מדי בוקר כשאנו אומרים את 'הריני מקבל על עצמי... ואהבת לרעך כמוך', ונחשוב איך נוכל להוסיף היום באהבת ישראל, איך נוכל היום להוסיף נדבך של אכפתיות ומעשה להיטיב עם זולתנו. וככל שנעצור לרגע קט בראשית היום ונחשוב על כך, וככל שנוסיף וניישם במהלך יומנו פעולות קטנות וגדולות להיטיב עם הזולת, לאהוב אותו באמת, לראות את האינטרס שלו כמו את שלנו ולפעול להגשמת חלומותיו - כך נזכה לפתוח לנו את שערי השפע והרחמים משמים, לראות עין בעין באהבת הבורא לעמו, ובישועתו האישית של כל אחד ואחד מאיתנו.

היה זה בשעת ערב מוקדמת, מחוץ למחלקת 'טיפול נמרץ', באחד מבתי החולים הגדולים במרכז הארץ. בפנים מודאגות ועיניים טרוטות עמד שם ר' דוד, חרד לגורל ידיו משכבר הימים, המוטל כאן חולה אנוש מזה מספר ימים. כבר חודשים ארוכים שמצבו הולך ומידרדר, אבל עכשיו - המצב הופך קריטי מרגע לרגע...

ראשו הסתחרר עליו, הוא יצא החוצה לנשום אויר, ושקע בהרהורים נוגים. בעיני רוחו עברו התמונות המרגשות, הרגעים השמחים והיפים במחיצת ידיו, מסכת ידידות ארוכה ורבת שנים. הוא נזכר כיצד התרוצץ לארגן עמו 'שלוש זכר' בהולדת בניו, כיצד רקד עמו בחתונות ילדיו, כיצד שוחחו ביניהם שעות ארוכות באהבה ובחיבה אין קץ... ועתה - מצבו של החבר בכי רע, הוא חולה אנושות, והרופאים לא מנבאים לו טובות... הוא הוציא את ספר התהלים מהכיס, וכמו כל יום בימים האחרונים, שקע בתפילה נרגשת מעומק הלב. לפתע, תוך כדי התפילה, גאו רגשותיו ברחמים על ידודו, דאגתו לשלמו שברה שיאים, וכהרף עין ניעור זיק במוחו: 'אני באמת חבירי, באמת בריאותו שלו - עולה לי בבריאותי שלי... אך האם אני משקיע בו באמת? האם אני מסור אליו בכל נימי נפשי?'

ההרהור הזה הוסיף להטרידו, ואז עלו בו שאלות נוספות: 'האם פעם דאגתי גם לפרנסתו הדחוקה? מעבר להתעניינות כנה בעבודתו ובמעשי ידיו, האם לקחתי אחריות לשלמו הכלכלי ושלוחותו הכספית? האם הרגשתי פעם שדאגותיו שלו - הן דאגותי שלי?' המחשבות הללו לא נתנו לו מנוח. לנוכח מצבו הקשה של ידודו, ההרהורים הללו שבו ועלו בו, הובילו אותו להחלטה אמיצה וחסרת תקדים: 'ברגע זה', המה לבו בהתרגשות ובחמלה על חברו, 'הריני מקבל על עצמי, כי בעזרת השם, לכשנזכה לראות בנס הגדול בהבראתו השלימה של ידידי, אני לוקח על עצמי לדאוג לכל מחסורו, לפרנסו בשפע ובהרחבה! אחזק את הידידות המופלאה בינינו בלקיחת אחריות למצבו הכלכלי, בהקרבה של ממש ובהתחייבות אמת, למען שיפור חייו של ידידי. אתאמץ ואצליח בס"ד לדאוג לפרנסתו, לחם לפי הטף, חגים ומועדים, חתונות ושמחות - הכל עלי, באחריות!' הוא עלה על יצועו נרגש, וביום המחרת זכר היטב את דבר ההבטחה, והמשיך לעקוב מקרוב אחרי מצבו של ידודו החולה, מתוך תקווה כי קבלתו זו תשנה את רוע הגזירה, ובכח הידידות המתחדשת בעוצמה - יזכה חברו לחיים ארוכים ובריאים. והנה, למרבה הפלא, הנס קרם עור וגידים - - - לפתע פתאום, הפכו הרופאים לאופטימיים. הם דיווחו על שיפור איטי במצב, ואחר כך על התקדמות. למרבה השמחה ולגודל הנס, כעבור מספר ימים בודדים כבר שוחרר ממחלקת 'טיפול נמרץ', עבר מספר טיפולים כשהפעם גופו עמד בהם בהצלחה, ולא עברו אלא שבועות בודדים עד שהועבר להתאוששות בבית הבראה, וחזר לחיק משפחתו... הדבר היה לפלא, והפך לשיחת היום במשפחה, בשכונה, בקרב הקרובים והרחוקים. רבים כל כך שהתפללו למענו של החולה והעריכו כי ימיו ספורים, הופתעו לראותו מהלך על שתי רגליו, מחייך ושמח, בריא ואיתן. איש לא ידע מה חולל את הנס הגדול, כיצד קרה שאדם שהיה מוטל על ערש דווי נגאל ממוות לחיים... ר' דוד כן ידע, ועד היום הוא יודע, ושמח לשלם את המחיר, כבר למעלה משלושים שנה... מאז אותו יום נסל בו הבריא חברו, ר' דוד עומד במילתו, ומפרנס את חברו בשפע רב ובהרחבה גדולה, מכל הלב, באהבה ובשמחה. הוא שולח לו סכום כסף כדי שיוכל 'לגמור את החודש' בהרחבה, ובחגים - מעניק לו מתת יד הגונה שתסייע

לו לשמוח בחג. ר' דוד גם חתם את השיקים בחתונות ילדיו, מכסה את כרטיס האשראי שלו מדי חודש, וגם מזרים לו תמיכות כספיות בהיקף עצום...

ולמרבה השמחה, יד ה' היתה עמו לעוזרו, ובתקופה שחלפה הצליחו עסקיו של ר' דוד עד בלי די, והוא התעשר עושר מופלג. את העושר הזה לא תלה בהצלחתו האישית, אלא בסייעתא דשמיא צמודה שעמדה לו, לקיים את הבטחתו ולהצליח לעמוד במילתו. הוא נוכח לדעת, כי רחמיו הגואים ודאגתו הכנה, לקיחת האחריות האישית שלו למען חברו - הם שעמדו להציל את ידידו מהמחלה הקשה, וגם פתחו עבורו שערי שפע וברכה עד בלי די... ולא נועד סיפור זה, אותו שמענו מרי דוד בעצמו, אלא כדי ללמדנו: פעמים רבות הלב נקרע מכאב לנוכח ייסורים של חבר, אסון שהתרחש, טרגדיה אנושית עצובה, צרה קשה שהתרגשה על יהודי. הלב נקרע מכאב ודאגה, חמלה והשתתפות, אך אין בכך די: אהבת ישראל אמיתית היא לקחת אחריות, כך ממש. לדאוג לזולת כי הוא - זה אני, ואהבת לרעך - כמוך. כי ככל שניקח יותר אחריות על הזולת, כך יושפעו עליו שפע ורחמים עד בלי די. והוא שחשף הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע, כמובא בספר 'דברי דוד', בביאורו את דברי חז"ל 'כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים'. כי כל המרחם על הבריות - אדם שלבו גואה ברחמים ובחמלה על חברו, ומתאמץ ומתמסר ומשתדל למען ידידו, להצלתו, לפרנסתו, לרווחתו ולהסיר דאגותיו מעליו, אזי 'מרחמים עליו' - על החבר הזה מתעוררים רחמי שמים, העובדה שיהודי ריחם עליו מעוררת עליו רחמי שמים.

והוא מוסיף ומגלה כיצד, וחושף טפח מהנעשה בעולמות העליונים: כאשר יהודי מרחם על יהודי אחר, מליצי היושר בשמים אומרים לבורא עולם, 'אם אדם בשר ודם כה מרחם ומתאמץ ומתמסר למען יהודי אחר, קל וחומר שמלך מלכי המלכים שהוא כל יכול יתאמץ למען אותו יהודי, וישלח דבר להשפיע עליו חסד ורחמים עד בלי די! 'מדהים! הדרך לגרום להשפעת השפע והרחמים משמים על זולתנו, עוברת דרכנו! אם אנו נתחבר לכל יהודי באהבה, בהתמסרות, ברצון להקריב, במאמץ להקל - אזי משמים יפעלו באותה דרך, וישפיעו עליו שפע רחמים וחסדים, ויעטרוהו באוצרות טובה וברכה! הבה נחשוב במה נוכל לסייע, במה נוכל לשפר את מצבו של הזולת, כיצד נוכל להפוך את האכפתיות והדאגה - לפעולה מעשית שתסייע לזולת. וככל שנוכח להרבות באהבת ואחוות אחים, וככל שנרבה בדאגה כנה בעלת משמעות מעשית - כך נזכה שאהבתנו ודאגתנו ההדדית יעוררו רחמים ואהבה משמים, לזכותנו בישועות ונחמות עד בלי די!

בשכונת גבעת מרדכי בירושלים, בבנין שקט בדרך כלל, התגוררה משפחת הגה"צ רבי צבי הירש פלאי זצ"ל, משגיח ישיבת חברון. אלא שאותם ימים לא היו ימים שקטים בבנין, ההיפך הוא הנכון... הדיירים בקומה למעלה, שכני הרב והרבנית, צרה להם דירתם. המשפחה התרחבה, גדיים נעשו תישיים, תינוקות משחקים נוספו למשפחה, ונוצר צורך קיומי להרחיב את הדירה. הם השקיעו רבות בתוכניות הבניה, באו בדברים עם קבלן שיפוצים נודע, ולבסוף, ביום מן הימים הופיע טרקטור צהוב וגדול מאחורי הבנין, והחל לחפור במרץ...

זה היה היום השלישי האחרון בבנין. כל מה שהיה עד אז, אחרות השכנים, העזרה ההדדית, נמוג ואיננו. נכון שהשכנים אישרו את הבניה והסכימו לה, אך ברגע האמת - החלו להתלונן, תלונות מוצדקות יותר ופחות. זה בא בטענות על שעות העבודה, שכן אחר לא הפסיק להתאונן על האבק והכלוך. בנוסף לכל אלו, אחד השכנים רגז על הרעש שיוצרת העבודה, ושכן אחר בכלל טען שילדיו מפחדים מהפועלים... חלק מהתלונות היו מוצדקות וטופלו במידת מה, וחלק מהן - שגרתיות ורגילות, מעשה שיגרה בבניינים בהם נערכים שיפוצים, בעיות שחולפות כעבור תקופה קצרה ולא נעימה. בעלת הדירה המשופצת השתדלה ככל יכולתה להיטיב עם השכנים ולמנוע את צערם, אך היה ברור לכולם שמקצת כאב ראש ועגמת נפש - אין דרך מילוט...

והנה, ביום אחד לעת ערב, הבחינה בעלת הדירה המשופצת ברבנית פלאי ע"ה, עולה את המדרגות לכיוון ביתם. בשרירי שניה הספיקה לחשב, כי בוודאי הרבנית כבר לא מחזיקה מעמד מול הרעש והכלוך הרב, המעיקים מאוד על אנשים מבוגרים. היא גם הספיקה להעריך, כי העבודות כבר לא יוכלו להימשך כסדרן, היא תיאלץ להפסיקן באיבן ולהישאר בבית משופץ למחצה, שכן בוודאי לא תוכל לסרב לבקשתה ותלונתה של אשה מבוגרת ונכבדה כמו השכנה - הרבנית פלאי... עוד שניה חולפת, והרבנית פלאי כבר נוקשת על הדלת. כשפתחה, המתינה לשמוע את תלונותיה, אלא שלהפתעתה הרבה, הרבנית התעניינה בשלומה, שאלה איך עוברים עליה הימים הקשים - כשמשפצים לה בבית, ובקול איכפתי ומודאג שאלה לשלום ילדיה... אחר כך, הגיעה ההפתעה האמיתית. הרבנית פלאי פתחה ואמרה: 'תראי, שכנתי היקרה! שיפוצים זה לא קל, אני בטוחה שאתם עוברים ימים קשים, ואת עם הילדים הקטנים בבית. רציתי להציע לך לשלוח אלי את הילדים לשעות אחר הצהריים, שיהיה להם מרחב נקי ונוח לשחק. גם אם את רוצה לנוח בימים כה טרופים - תרגישי בנוח לשלוח את הילדים למטה - למשפחת פלאי...! האשה צחקקה במבוכה, והרבנית הוסיפה: 'נו, באמת, את לא צריכה להתבייש... יש לנו משחקים בבית שמשרתים את נכדיי, והם יוכלו לשמש את ילדייך באותה מידה! לחילופין, תבואי בעצמך לנוח אצלנו, הדירה שלנו ריקה ונשמח לארח אותך למנוחה בחדר שקט ופרטי, נקי וצלול! אתם מוזמנים, באמת!' - סיימה הרבנית את דבריה הכנים, ושבה לביתה... סיפור זה, המופיע בספר 'ברכי נפשי', אין כמוהו להורות לנו מהי אהבת ישראל אמיתית, המתבטאת בדאגה ואיכפתיות כנה לזולת. ובפרט בעת קושי ומצוקה, ובעיקר כשעוברים תקופה פחות נעימה - אז רגע המבחן עד כמה אהבת ישראל גואה בנו, עד כמה אנו מסורים ואוהבים באמת את זולתנו. כי כשאדם אוהב את השני באמת - זה מיקל עליו להתמודד עם הקושי האישי שלו, ולראות את הקושי של הזולת כדחוף יותר ומכביד יותר, ולפיכך הוא מתמסר לפתרוננו... הבה נחשוב היכן נוכל להקל, הבה ננסה לאמוד במה נוכל לסייע, הבה נבחר במה נוכל להיטיב - כדי שהאהבת ישראל שלנו תלבש צורה מעשית, בדאגה כנה ואיכפתית למה שעובר על הזולת, במעש של ממש כדי להקל עליו! (פניני פרשת שבוע- הרב אשר קובלסקי)

לחידודי- מדור לחידוד המחשבה

מה השייכות בין מצות קדושים תהיו למצוות של בני"א לחבירו?

תשובות ניתן לשלוח למייל: yedidya.kunya@gmail.com